

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 22.6.2016
JOIN(2016) 30 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Elementi za novo strategijo EU o Kitajski

I. UVOD

I.1 Povzetek

V tem skupnem sporočilu so predlagani elementi za novo strategijo EU o Kitajski. Namenjeno je vzpostavitvi v Kitajsko usmerjene razsežnosti izvajanja političnih usmeritev Junckerjeve Komisije, pri čemer bo prispevalo k agendi za delovna mesta, rast in naložbe ter k utrditvi EU kot svetovnega akterja. To skupno sporočilo je tesno povezano s strategijo Komisije „Trgovina za vse“ ter upošteva stališča, ki jih je Evropski parlament izrazil v Poročilu o odnosih med EU in Kitajsko iz decembra 2015, pri čemer je namenjeno oblikovanju okvira politike za sodelovanje EU in Kitajske v obdobju naslednjih petih let.

EU in Kitajska sta dve izmed treh največjih svetovnih gospodarstev in akterjev na področju trgovine¹. Od prejšnjega sporočila Komisije o Kitajski², ki je bilo objavljeno pred desetletjem, sta obe doživeli občutne spremembe. Rast Kitajske je potekala v obsegu in s hitrostjo, ki sta brez primere. Od nastopa sedanjega vodstva leta 2013 se Kitajska ni le notranje spremenila, temveč je iz njenega povečanega pomena in okrepljenega poudarka na „globalni razsežnosti“ razvidno, da si prizadeva za večjo vlogo ter da močneje vpliva na razvijajoči se sistem globalnega upravljanja.

Strateški program za sodelovanje med EU in Kitajsko do leta 2020 ima pomembno vlogo kot skupni dokument najvišje ravni za usmerjanje poglobljenega strateškega partnerstva EU-Kitajska. Vendar potrebuje EU svojo lastno strategijo, ki bo v tem novem odnosu postavljala v ospredje njene lastne interese in ki bo spodbujala univerzalne vrednote, priznavala potrebo po večji vlogi Kitajske v mednarodnem sistemu in jo pomagala opredeliti ter ki bo temeljila na pozitivni agendi partnerstva ob konstruktivnem obvladovanju razlik.

V tem sporočilu se predlaga, naj EU:

- izkoristi nove možnosti za krepitev odnosov s Kitajsko;
- sodeluje s Kitajsko pri njenem procesu reform na praktične načine, kar prinaša vzajemne koristi našim odnosom na gospodarskem, trgovinskem in naložbenem, socialnem, okoljskem ter drugih področjih;
- spodbuja vzajemnost, enake pogoje in pošteno konkurenco na vseh področjih sodelovanja;
- upre moči v pravočasen zaključek pogajanj o splošnem sporazumu o naložbah in v ambiciozen pristop k odpiranju novih tržnih priložnosti;
- spodbuja infrastrukturno, trgovinsko in digitalno povezljivost ter povezljivost med ljudmi med Evropo in Kitajsko na podlagi odprte platforme, ki temelji na pravilih, v korist vseh držav ob predlaganih poteh;
- spodbuja svetovne javne dobrine, trajnostni razvoj in mednarodno varnost v skladu z

¹ Po podatkih Svetovne banke je v letu 2014 EU-28 ustvarila 22,6 %, ZDA 22,3 % in Kitajska 13,3 % (skupaj 58,2 %) svetovnega BDP po tržnih deviznih tečajih. Izraženo s pariteto kupne moči je v letu 2014 EU ustvarila 17,1 %, ZDA 15,9 % in Kitajska 16,6 % svetovnega BDP (MDS, svetovne gospodarske napovedi (World Economic Outlook), april 2016). Po podatkih Eurostata sta v letu 2014 uvoz in izvoz EU-28 predstavljala 15,5 %, Združenih držav 16,6 % ter Kitajske 13,5 % svetovne trgovine, skupaj torej 45,6 %.

² Sporočilo Komisije iz oktobra 2006: „EU-Kitajska: Tesnejši partnerici, naraščajoče odgovornosti“.

našimi obveznostmi v okviru ZN in skupine G20;

- spodbuja spoštovanje vladavine prava in človekovih pravic, tako na Kitajskem kot na mednarodni ravni;
- doseže čim višjo stopnjo notranje kohezije in učinkovitosti pri svojih odnosih s Kitajsko.

1.2 Okoliščine na Kitajskem

Kitajska je na ključnem razpotju. Svoj stari gospodarski in socialni model je razglasila za „netrajnosten“ in se namerava preusmeriti k bolj uravnoteženemu vzorcu razvoja, za katerega je treba okrepiti institucionalno podlago, ki je potrebna za tržno vodeno gospodarstvo. Gre za zapleten prehod, ki morda ne poteka vedno gladko. Poleg tega se gospodarske reforme odvijajo v okolju, v katerem se spopadajo različni politični in gospodarski interesi. Hkrati pa sta za domačo politično legitimnost pomembna stabilna gospodarska rast in ustvarjanje delovnih mest. Prebivalstvo Kitajske se hitro stara, naraščajo pa tudi regionalne in socialno-ekonomske neenakosti, ki ustvarjajo notranje napetosti.

Notranje spremembe na Kitajskem imajo tudi zunanje učinke. Kitajska si prizadeva, da bi pridobila večji doseg in vpliv, in sicer gospodarsko, finančno, strateško, vse bolj tudi vojaško, pri trgovini in naložbenih tokovih pa tudi na drugih področjih. Tako so odločitve, ki jih Kitajska sprejme glede svojega političnega, gospodarskega in socialnega razvoja, za EU pomembne kot še nikoli.

EU se bo morala soočiti s številnimi nastajajočimi trendi:

- kitajska politika „globalne razsežnosti“ je vedno bolj intenzivna. Kitajske družbe se kot še nikoli spodbujajo k trgovini s tujino ter naložbam in iskanju virov v tujini. Naraščajoče povezovanje Kitajske s svetovnimi kapitalskimi trgi lahko ob vzpostavitvi ustreznih okvirnih pogojev prinese koristi za vse.
- Z njenimi čedalje večjimi globalnimi vplivom in interesi sovpada zahteva po krepitvi njene vloge pri globalnem gospodarskem upravljanju. Kitajska je aktivnejša tudi v mednarodnih odnosih (npr. na področjih razvoja, podnebnih ukrepov in mednarodnih varnostnih žarišč). Postaja odločnejša v svoji regiji.
- Kitajska se sooča z upočasnitvijo gospodarske rasti, ki bo privedla do izzivov in priložnosti, tako v njenem domačem okolju kot zunaj njega. Njen prehod na bolj trajnosten vzorec razvoja je zapleten ter lahko na Kitajskem in širše povzroči pretese.
- Najnovejši petletni načrt je oblikovan tako, da pospešuje ponovno uravnoteženje na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju ter prehod na rast, ki temelji na potrošnji, ter da nadaljuje z reformo vladavine prava in ukrepi za boj proti korupciji.
- Pri namenjanju večje vloge trgu v gospodarstvu na ključnih področjih, ki zadevajo EU, je napredek izostal. Z nedavnimi zakonodajnimi pobudami so bile uvedene nove omejitve za tuje gospodarske subjekte na Kitajskem, ki niso skladne z odpiranjem trga ter načeloma enakega obravnavanja in enakih konkurenčnih pogojev. S temi zakonodajnimi pobudami je Kitajska tudi izgubila najboljše rešitve za okrepitev gospodarske dejavnosti.
- Obenem pa avtoritaren odziv Kitajske zoper domače oporečnike ogroža prizadevanja za vzpostavitev vladavine prava in okrepitev temeljev pravic posameznika.

II. NAČELA SODELOVANJA

Glede na hitrost, s katero so v zadnjem desetletju potekale spremembe v EU in na Kitajskem, je čas, da se ponovno ocenijo in potrdijo načela, na katerih temeljijo njuni odnosi.

EU pričakuje, da bodo njeni odnosi s Kitajsko partnericama v **vzajemno korist** s političnega in gospodarskega vidika. Resnično bi se moral izvajati kitajski slogan „sodelovanje, ki koristi vsem“. EU od Kitajske tudi pričakuje, da bo prevzela odgovornosti v skladu s koristmi **mednarodnega reda, ki temelji na pravilih**.

EU mora pri svojem pristopu do Kitajske imeti **močan, jasen in enoten glas**. Države članice bi morale pri ravnanju v svojih dvostranskih odnosih s Kitajsko, tako individualnih kot v okviru skupin držav, kot je format 16+1, sodelovati s Komisijo, ESZD in drugimi državami članicami in tako pomagati zagotoviti, da so za EU upoštevni vidiki v skladu s pravom, pravili in politikami EU ter da splošni rezultati koristijo EU kot celoti.

Zunanje delovanje EU urejajo načela, ki so spodbudila nastanek Unije: demokratičnost, vladavina prava, človekove pravice ter spoštovanje načel Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava. Ta načela so izražena v ustavi Kitajske in v mednarodnih instrumentih, katerih podpisnica je. Varstvo **človekovih pravic** bo še naprej osrednji element sodelovanja EU s Kitajsko. EU je prepričana, da je dostojanstveno in spoštljivo ravnanje z ljudmi ključnega pomena za to, da se državljani počutijo izpolnjeni in da razvijejo svojo kreativnost, to pa koristi stabilnosti in varnosti kitajske družbe ter svetovnega reda.

Kitajsko zatiranje zagovornikov v kazenskih postopkih, zagovornikov pravic delavcev, založnikov, novinarjev in drugih zaradi mirnega uresničevanja njihovih pravic, ki je dobilo novo in zaskrbljujočo zunajozemeljsko razsežnost, vzbuja dvome glede zatrjevanje zavezanosti Kitajske k vladavini prava in spoštovanju njenih mednarodnih obveznosti. Zaskrbljujoče je tudi nedavno sprejetje številnih restriktivnih zakonov in drugih predpisov s področja nacionalne varnosti. EU je zlasti zaskrbljena, da bi nedavno razglašen kitajski zakon o upravljanju dejavnosti tujih nevladnih organizacij lahko oviral razvoj civilne družbe na Kitajskem in negativno vplival na izmenjave med ljudmi med EU in Kitajsko.

EU in njene države članice bodo s Kitajsko in njenim ljudstvom še naprej sodelovale pri spodbujanju človekovih pravic, vladavine prava, civilne družbe, politične odgovornosti ter svobode izražanja, združevanja in veroizpovedi. Za to bo treba aktivirati celoten niz diplomatskih, zagovorniških ter drugih orodij na dvostranski in večstranski ravni. EU bi morala Kitajsko še naprej pozivati k izpustitvi političnih zapornikov, zagotavljanju poštenega sojenja in izpolnjevanju njenih mednarodnih obveznosti na področju zaščite pravic pripadnikov manjšin, med drugim v Tibetu in Sinkiangu.

EU potrjuje **svojo politiko „ene Kitajske“**.

EU se zavezuje k ohranjanju tesnih vezi s **Hongkongom in Macaom** ter k spodbujanju spoštovanja temeljnega zakona in načela „ena država, dva sistema“.

EU potrjuje svojo zavezanost k nadaljnjemu razvijanju odnosov s **Tajvanom** in k podpiranju skupnih vrednot, na katerih temelji njegov sistem upravljanja. EU bi morala še naprej podpirati konstruktiven razvoj odnosov med Kitajsko in Tajvanom v okviru prizadevanj za ohranitev miru v azijsko-pacifiški regiji. Temu ustrezno bo EU uporabila vse poti, ki jih ima na voljo, za spodbujanje pobud, namenjenih razširjanju dialoga ter krepitevi sodelovanja in zaupanja med Kitajsko in Tajvanom. EU bi morala spodbujati praktične rešitve glede sodelovanja Tajvana v mednarodnih okvirih, kadar bi bilo to v skladu z njeno politiko „ene Kitajske“ in njenimi cilji politik.

EU bi morala svojo politiko glede Kitajske oblikovati v okviru širšega in zaokroženega pristopa politike k **azijsko-pacifiški regiji**, pri čemer bi morala v celoti izkoristiti in upoštevati svoje tesne odnose s partnerji, kot so Japonska, Koreja, države združenja ASEAN, Avstralija in drugi. Glede na ključni pomen čezatlantske povezave pa je nadvse pomembno, da se v zvezi s tem okrepi sodelovanje in usklajevanje med EU in ZDA.

- Temeljno načelo sodelovanja med EU in Kitajsko je, da bi moralo to sodelovanje temeljiti na vzajemnih koristih na političnem in gospodarskem področju.
- Sodelovanje EU s Kitajsko bi moralo biti načelno, praktično in pragmatično, pri čemer mora EU ostati zvesta svojim interesom in načelom. Še naprej bo temeljilo na pozitivni agendi partnerstva ob konstruktivnem obvladovanju razlik.
- Sodelovanje držav članic EU s Kitajsko mora biti v skladu z zakoni, pravili in politikami EU.
- EU od Kitajske pričakuje, da bo prevzela odgovornosti v skladu s koristmi mednarodnega reda, ki temelji na pravilih.
- Spodbujanje človekovih pravic bo še naprej osrednji element sodelovanja EU s Kitajsko, pri čemer bosta v jedru pristopa EU blaginja državljanov in spoštovanje mednarodnih obveznosti. EU bo od Kitajske zahtevala, da prevzame odgovornost za stanje na področju človekovih pravic.
- EU potrjuje svojo politiko „ene Kitajske“.
- EU bi morala še naprej razvijati odnose s Tajvanom in podpirati konstruktiven razvoj odnosov med Kitajsko in Tajvanom.
- EU bi morala podpirati nadaljnje izvajanje načela „ena država, dva sistema“ v Hongkongu in Macau.
- EU bi morala pri oblikovanju svoje politike glede Kitajske v celoti upoštevati svoje tesne odnose z ZDA in drugimi partnerji.

III. PROGRAM ZA BLAGINJO IN REFORME

Predsednik Ši Džinping je na plenarnem zasedanju kitajske partije leta 2013 napovedal celovito reformo kitajskega gospodarskega in socialnega modela do leta 2020. Vendar te dolgoročne cilje ovira kratkoročna zaskrbljenost glede rasti BDP, zaposlovanja in stabilnosti, zaradi česar se je proces reform upočasn timer, kar bi lahko škodilo gospodarskemu stanju na daljši rok. Prioritete Kitajske za EU ustvarjajo priložnosti, na primer boljše možnosti za sodelovanje in izvoz na prednostnih področjih, kot sta okolje in storitveni sektor. Vendar se „odpiranje“ osredotoča bolj na pomoč kitajskim družbam pri širjenju v tujino kot na izboljšanje dostopa do kitajskega trga. Pri tem obstajajo tudi izzivi, na primer zaostrena neposredna konkurenca v nekaterih sektorjih ali na trgih tretjih držav, na katerih si Kitajska prizadeva, da bi se njena podjetja v državni lasti uveljavila kot globalni vodilni akterji. EU si želi gospodarsko bolj odprto in stabilno Kitajsko, ki bi občutno izboljšala dostop do trga za tuja podjetja ter zagotavljala enake pogoje in pošteno konkurenco za podjetja in naložbe po vzoru ravni odprtosti, ki se zagotavlja vsem podjetjem, ki delujejo na trgu EU.

III.1 EU kot partnerica pri kitajskih reformah

Blaginja v EU je povezana s **trajnostno rastjo** na Kitajskem. Zato je EU močno zainteresirana za uspeh gospodarske reforme in reforme upravljanja na Kitajskem. Kolikor EU potrebuje Kitajsko, pa tudi Kitajska potrebuje EU, ki je njen največji trgovinski partner, s katerim Kitajska opravi približno 15 % svoje trgovine, ter predstavlja privlačen in varen cilj za njene neposredne naložbe v tujini.

Kitajska opravlja težaven **strukturni prehod** na nižjo, vendar bolj trajnostno stopnjo rasti. Ta prilagoditev je ključnega pomena za dolgoročne obete za rast na Kitajskem, vendar bi lahko na kratek rok povzročila nestanovitnost in tveganja. Kitajska je občutno napredovala na področjih, kot so davčna reforma, širitev socialne varnosti in reforma finančnih trgov. Napredek pa je počasnejši na drugih področjih, kot sta reforma sektorja podjetij v državni lasti in odpiranje storitvenega sektorja.

Med glavnimi prednostnimi nalogami EU je spodbujanje **reform in inovacij** v podporo preoblikovanju kitajskega modela rasti v bolj trajnosten model, ki temelji na večji domači potrošnji, razširjenem storitvenem sektorju ter odprtosti za tuje naložbe, proizvode in storitve. To bi moralo potekati na podlagi vzajemnih koristi in preglednosti, vključno z varstvom intelektualne lastnine. Gospodarske prednosti EU se dopolnjujejo s prednostnimi nalogami iz 13. petletnega načrta Kitajske, kot so inovacije, storitve, zelena rast ter uravnoteženje razvoja v mestih in na podeželju. V interesu EU je tudi podpirati prehod Kitajske na bolj trajnosten in vključujoč socialni in gospodarski model s spodbujanjem temeljnih delovnih standardov in dostojnega dela, reforme sistema socialne varnosti ter skupnih prizadevanj za odgovorne svetovne dobavne verige.

S tem, ko bo Kitajska sprejemala ukrepe, s katerimi se s pomikanjem navzgor po verigi vrednosti želi izogniti pasti srednjega dohodka, bodo kitajska podjetja postajala močnejši konkurenti v najnaprednejših sektorjih. Industrijska politika kitajske vlade namreč namerava ustvariti vodilna nacionalna podjetja, ki bi lahko na svetovni ravni konkurirala v sektorjih, kot so civilno letalstvo, novi materiali, digitalno gospodarstvo, bančništvo, energija in infrastruktura. Sodelovanje s Kitajsko je za EU pomembno zaradi vzajemnega spodbujanja odprte in poštene konkurence na trgih obeh akterjev ter odvratanja Kitajske od tega, da bi konkurenčnost svojih podjetij podpirala s subvencijami ali zaščito domačih trgov.

- EU bi morala še naprej aktivno podpirati in spodbujati gospodarske, okoljske in socialne reforme na Kitajskem, usmerjene k bolj odprtemu, trajnostnemu in vključujočemu modelu rasti.

III.2 Spodbujanje trgovine in naložb

Prva prednostna naloga EU na poti k cilju poglobitve in novega uravnoteženja njenih odnosov s Kitajsko je **splošni sporazum o naložbah**. S sklenitvijo takega sporazuma in napredkom Kitajske pri reformah za liberalizacijo njenega gospodarstva, s čimer bi se ustvarili enaki pogoji za podjetja, bi nastale nove tržne priložnosti, kar bi stranema omogočilo načrtovanje obsežnejših ambicij, kakršne bi predstavljal sporazum o prosti trgovini.

Kakršen koli morebiten prihodnji sporazum o prosti trgovini bi moral biti poglobljen in celovit, pri tem pa odražati visoke ambicije po vzoru pogajanj EU s partnerji, kot so Kanada, Japonska in Združene države Amerike. Poleg tega bi morala EU z namenom pomagati vlagateljem EU, ki delujejo v vse bolj integrirani regionalni dobavni verigi, predvideti širšo mrežo naložbenih sporazumov v regiji. EU bo na temelju določb o naložbah, o katerih trenutno potekajo pogajanja s Kitajsko, preučila možnosti za začetek pogajanj o naložbah s Hongkongom in Tajvanom.

Z gospodarskega in kulturnega vidika so pomembne tudi **geografske označbe**, saj ustvarjajo vrednost za lokalne skupnosti. Sklenitev sporazuma o geografskih označbah na podlagi najvišjih mednarodnih standardov zaščite bi koristila obema stranema.

Tako EU kot Kitajski bi koristila poglobitev sodelovanja na področju **olajševanja carinskih postopkov in trgovine**, ki bi presegala zaveze iz sporazuma STO o olajševanju trgovine, zajemati pa bi morala obvladovanje tveganj, varnost dobavnih verig in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na meji.

EU pozdravlja produktivne kitajske **naložbe** v Evropi, če so te v skladu z zakonodajo in drugimi predpisi EU. Pričakujemo, da bodo naložbe EU na Kitajskem enako dobrodošle. Povečati bi bilo treba sodelovanje v obojestransko korist pri vseh vidikih naložb, med drugim z iskanjem praktičnih načinov, na katere bi Kitajska lahko prispevala k naložbenemu načrtu za Evropo. Kitajska bi morala omejiti obseg z varnostjo povezanih pregledov naložb EU na Kitajskem zgolj na primere, v katerih je legitimno zaskrbljena za nacionalno varnost. Podobno EU pričakuje, da bodo kitajske zunanje neposredne naložbe v Evropi temeljile na načelih prostega trga, pri tem pa bo uporabila vsa sredstva, ki so ji na voljo, za odpravljanje morebitnih izkrivljanj trga in drugih tveganj iz naložb podjetij, ki izkoriščajo subvencije ali regulatorne prednosti, ki jih zagotavlja država. Skupaj z državami članicami bi bilo treba preučiti možnost oblikovanja skupnih minimalnih opredelitev kritične nacionalne infrastrukture v smislu vhodnih naložb v EU.

Za gospodarsko preobrazbo Kitajske je ključnega pomena reforma njenega **finančnega sistema**. Z vse večjim odpiranjem kitajskih kapitalskih trgov se bo vpliv Kitajske na svetovno gospodarstvo še povečeval. Ta naraščajoča medsebojna odvisnost se je pokazala pri prelitju volatilitnosti s kitajskega delniškega trga na svetovne trge, zato so usklajene in pregledne gospodarske in monetarne politike še toliko bolj pomembne. Ker bi lahko tveganja, ki izvirajo iz kitajskih finančnih trgov, postala sistemsko pomembna, je EU močno zainteresirana za ohranjanje in razvoj pozitivnega in uspešnega sodelovanja s Kitajsko na področju finančne regulacije.

Bolj globalno integrirano kitajsko gospodarstvo bi moralo pomeniti tudi to, da Kitajska priznava medsebojno odvisnost in sprejema domače gospodarske politike, ki ne izkrivljajo mednarodnih trgov in trgovinskih odnosov. EU je resno zaskrbljena glede **presežka industrijskih zmogljivosti** številnih industrijskih sektorjev na Kitajskem, zlasti proizvodnje jekla. Ob odsotnosti ustrezne rešitve za to težavo bi se lahko začeli množiti ukrepi trgovinske zaščite, ki bi se z jeklarskega sektorja lahko razširili na druge, kot so sektorji aluminija, keramike in lesnih proizvodov.

Čeprav se tej težavi na Kitajskem namenja vedno večja politična pozornost, izziv ostaja sorazmerno obsežen. Presežek zmogljivosti kitajske jeklarske industrije je bil ocenjen na približno 350 milijonov ton, kar je skoraj dvakratnik letne proizvodnje EU. Sicer gre pozdraviti cilj Kitajske, da do leta 2020 zmanjša proizvodnjo surovega jekla za 100 do 150 ton, vendar bi morala konstruktivno sodelovati s trgovinskimi partnerji na mednarodni ravni (npr. prek odbora OECD za jeklo) ter vzpostaviti bolj ambiciozen, merljiv in pregleden načrt prestrukturiranja z namenom zmanjšanja zmogljivosti. Čim prej bi bilo treba odpraviti subvencije in druge vladne podporne ukrepe, ki prispevajo k širitvi ali izvažanju jeklarskih zmogljivosti oziroma k ohranjanju dejavnosti, ki s strukturnega vidika prinašajo izgubo. Kitajska bi tudi morala spoštovati zavezo v okviru STO, da subvencije priglasijo, začeni s subvencijami, odobrenimi jeklarskemu sektorju. Srednjeročno mora Kitajska reformirati svoje državno vodeno gospodarstvo in prepustiti reševanje te težave naravnemu toku tržnih sil.

Komisija ob upoštevanju bližajočega se izteka veljavnosti nekaterih določb Protokola o pristopu Kitajske k STO preučuje, ali bi morala EU po decembru 2016 spremeniti obravnavanje Kitajske v protidampinških preiskavah in če da, kako. K temu vprašanju se bo vrnila v drugi polovici leta 2016. Ključnega pomena je nadaljnja krepitev učinkovitosti instrumentov trgovinske zaščite EU, zlasti s hitrim sprejetjem predloga Komisije za njihovo posodobitev iz aprila 2013. Bistven bo globalni pristop k reševanju temeljnih vzrokov za presežek zmogljivosti.

Pogoj za splošni uspeh reform na Kitajskem sta reforma pravnega okvira in okrepitev **vladavine prava** na Kitajskem. Pregleden in nepristranski pravni sistem je bistven del institucionalnega temelja tržnega gospodarstva, prav tako pa bi podjetjem iz EU in s Kitajske zagotovil učinkovita jamstva. EU bi morala še naprej graditi na novem dialogu o pravnih zadevah, ki je bil vzpostavljen junija 2016 s poudarkom na e-trgovini in varstvu potrošnikov na spletu.

EU bi morala s Kitajsko nadaljevati dialoge o **standardih, regulacijah in postopkih ugotavljanja skladnosti** v ključnih sektorjih, da se zmanjšajo stroški in ovire za vstop na trg ter spodbuja primarnost mednarodnih standardov na področjih, kot so zdravstvo in varnost, zdravila, varstvo okolja, varnost hrane in potrošniških izdelkov, podnebni ukrepi in varstvo podatkov. Uporabijo se lahko sodelovalne raziskave za spodbujanje uporabe skupnih standardov v prihodnosti. Na sanitarnem in fitosanitarnem področju je EU zavezana k sodelovanju s Kitajsko pri spodbujanju najvišjih standardov varnosti hrane. Z modernizacijo kitajskega modela varnosti hrane, ki trenutno poteka, bo ob njenem sorazmernem in preglednem uvajanju ta model postal bolj združljiv z modelom EU. To bo povečalo možnosti za rast in zaposlovanje v EU in na Kitajskem, ustvarilo vzajemne koristi za potrošnike ter izboljšalo dostop do trga za primarne kmetijske proizvode. V ta namen EU Kitajsko spodbuja k spoštovanju mednarodnih znanstvenih standardov in k vzajemnemu ravnanju s priznanjem EU kot enotnega subjekta.

EU bi morala ob krepitvi partnerstva s Kitajsko še naprej poglobljati sodelovanje v **Aziji** in drugod, da bi povečala število in raznolikost gospodarskih priložnosti in virov rasti.

- Cilj EU je zagotoviti vzajemnost in enake pogoje glede vseh vidikov trgovinskih in naložbenih odnosov s Kitajsko. V ta namen bo okrepila spremljanje dostopa evropskih družb do kitajskih trgov in kitajskih programov podpore na področju raziskav in razvoja.
- Prva prednostna naloga EU na poti k cilju poglobitve in novega uravnoteženja njenih gospodarskih odnosov s Kitajsko je splošni sporazum o naložbah.
- EU daje posebno prednost hitri sklenitvi sporazuma s Kitajsko o geografskih označbah za zaščito imen živil, ki bo temeljil na najvišjih mednarodnih standardih.
- EU razvija novo generacijo modernih trgovinskih sporazumov z visokimi standardi ter bi lahko ob ustreznih okoliščinah, vključno z izvedbo potrebnih gospodarskih reform na Kitajskem, preučila bolj ambiciozne možnosti, kot je poglobljen in celovit sporazum o prosti trgovini s Kitajsko.
- EU od Kitajske pričakuje, da bo občutno in preverljivo zmanjšala presežek industrijskih zmogljivosti na podlagi jasnega časovnega načrta zavez in neodvisnega spremljevalnega mehanizma.
- EU pozdravlja produktivne kitajske naložbe v Evropi, če so te v skladu z zakonodajo in drugimi predpisi EU. V zameno pa pričakuje boljši dostop do kitajskega trga za tuja

podjetja ter enake pogoje za podjetja in naložbe. Kitajska bi morala zmanjšati število zaščiteneh sektorjev, čim bolj pa tudi število pregledov zaradi nacionalne varnosti.

- Okrepiti bi bilo treba sodelovanje na področjih vladavine prava, izvrševanja konkurenčnega prava ter standardov, pravil in ureditve v zvezi s ključnimi sektorji.

III.3 Raziskave, inovacije in digitalno gospodarstvo

Kitajska hitro prehaja h **gospodarstvu, ki temelji na znanju in inovacijah**. EU ima kot vodilni svetovni akter na tem področju močan interes za sodelovanje s Kitajsko za doseg svojih ciljev v skladu s strategijo za enotni digitalni trg. Sodelovanje na področju digitalnega gospodarstva bi moralo spodbujati rast prek odprtih trgov, skupnih standardov in skupnih raziskav na podlagi vzajemnosti, in sicer na področjih, kot so mobilne komunikacije pete generacije in internet stvari.

Ambiciozne pobude, kot sta „Made-in-China 2025“ in s tem povezan akcijski načrt „Internet+“, izkazujejo pomen, ki ga Kitajska pripisuje **digitalnemu gospodarstvu** in njegovemu preoblikovalnemu potencialu za sektorje, kot je proizvodnja. Vendar politiko in ureditev na Kitajskem vse bolj zaznamuje protekcionizem. Evropska podjetja iz sektorja informacijske in komunikacijske tehnologije se soočajo s težavami pri dostopu do trga vzdolž celotne vrednostne verige, vključno s tehnološko pristranskimi standardi, kompleksnimi in diskriminatornimi zahtevami glede izdajanja licenc in certificiranja, nesorazmernimi omejitvami, ki izhajajo iz zakonodaje s področja varnosti, pomanjkanjem pravičnega dostopa do organov za standardizacijo ter zaprtimi postopki javnega naročanja. EU bi morala okrepiti prizadevanja za izboljšanje dostopa do kitajskega rastočega trga digitalnih proizvodov in storitev ter za doseg enakih pogojev. EU bi morala spodbujati tudi večjo pravico do zasebnosti in varstva podatkov na Kitajskem ter vztrajati, da se pri vseh izmenjavah osebnih podatkov s Kitajsko spoštujejo pravila EU o varstvu podatkov.

Za spodbujanje inovacij sta ključnega pomena varstvo in uveljavljanje **pravic intelektualne lastnine**. Okrepiti bi bilo treba ustrezen dialog in sodelovanje, da bi se soočila z naraščajočimi izzivi, kot sta spletna preprodaja ponaredkov in piratstvo. Čeprav EU vladam priznava legitimen interes glede varnosti digitalnega trga, pa nasprotuje splošno veljavnim politikam, ki kot pogoj za dostop do trga zahtevajo dostop do izvorne kode programske opreme ali njen prenos. EU bi si morala prizadevati za politični dogovor s Kitajsko glede boja proti kraji pravic intelektualne lastnine in poslovnih skrivnosti, ki jo omogoča kibernetični prostor.

EU bi s krepitvijo sodelovanja s Kitajsko na področju **raziskav in inovacij** pridobila koristi prek skupnega razvoja znanja in tehnologije, črpanja kitajskega potenciala talentov, promocije EU kot privlačne lokacije za raziskave in inovacije ter iskanja rešitev za skupne socialne in okoljske izzive. Bistvenega pomena ostaja zagotavljanje enakih možnosti za raziskave in inovacije, vključno z vzajemnim dostopom do raziskovalnih in inovacijskih programov in virov zanje. Na tej podlagi bi bilo treba nadalje razviti ter razširiti sodelovanje prek programa EU Obzorje 2020 in programa Euratoma. Mehanizmi sofinanciranja in vodilne pobude v okviru programa Obzorje 2020 ter dogovori med ustreznimi raziskovalnimi inštituti naj bi pripomogli k oblikovanju dolgoročnih partnerstev na področju znanosti in tehnologije.

- Vzajemno koristno sodelovanje na področju raziskav in inovacij bi bilo treba okrepiti ob zagotavljanju enakih pogojev.
- Sodelovanje na področju digitalnega gospodarstva bi lahko prineslo koristi tako EU kot Kitajski. Tako sodelovanje bi moralo spodbujati rast prek skupnih standardov in skupnih

raziskav na podlagi vzajemnosti.

- EU bi morala okrepiti sodelovanje s Kitajsko na področju varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine. EU bi morala okrepiti ukrepe za boj proti kraji pravic intelektualne lastnine in poslovnih skrivnosti, ki jo omogoča kibernetski prostor.

III.4 Povezljivost in vezi med ljudmi

Z izboljšanjem infrastrukturnih povezav med EU in Kitajsko bi se izboljšali tudi gospodarski obeti za vse zadevne strani. S **povezovalno platformo** med EU in Kitajsko bi se morale vzpostaviti sinergije med politikami ter projekti EU in kitajsko pobudo „En pas, ena pot“ na področju prometne in druge infrastrukture ter med ustreznimi viri financiranja.

Kitajska bo morala izpolniti najavljeni cilj, da bo svojo pobudo „En pas, ena pot“ preoblikovala v odprto platformo, ki spoštuje **pravila trga in mednarodne norme**, da bi tako imele od nje korist vse strani ter da bi spodbujala odgovorno gospodarsko ravnanje v tretjih državah. Sodelovanje na tem področju bi moralo temeljiti na polnem spoštovanju zadevnih politik ter predpisov in standardov, ki se uporabljajo, vključno pri javnem naročanju, zagotavljanju pa bi moralo tudi enake pogoje za gospodarske subjekte obeh strani. To bi moralo veljati tudi za države zunaj EU, ki so se zavezale k uporabi standardov EU. Cilj bi moral biti, da se pomagajo vzpostaviti trajnostna ter interoperabilna čezmejna infrastrukturna omrežja v državah in regijah med EU in Kitajsko. Skupna prizadevanja za oblikovanje sistema prednostnih naložbenih projektov bi morala vključevati tesno usklajevanje z zadevnimi državami, tudi zato, da se zagotovi združljivost z njihovimi javnofinančnimi omejitvami. Sodelovanje med EU in Kitajsko na področju povezljivosti bi moralo v celoti koristiti azijskim partnerjem, vključno z Afganistanom, Pakistanom in državami Srednje Azije, s prispevanjem k njihovi vključitvi v mednarodne trgovinske tokove.

S sodelovanjem **med ljudmi** bi se morale podpirati priložnosti za sektorje EU, kot so visokošolsko izobraževanje, kulturni in ustvarjalni sektor ter turizem. To bi prispevalo tudi k spodbujanju medkulturnega dialoga, kulturne raznolikosti in udeležbe civilne družbe. Stike med ljudmi bi bilo treba vključiti v vse vidike odnosov med EU in Kitajsko. Spodbujati bi bilo treba polno uporabo obstoječih poti za medsebojne zakonite migracije v EU in na Kitajsko. Ko bodo prvi koraki za olajšanje mobilnosti in boj proti nezakonitim migracijam obrodili sadove, bi bilo treba v okviru dialoga med EU in Kitajsko o migracijah in mobilnosti nadaljevati s sklenitvijo sporazumov o poenostavitvi vizumskih postopkov ter sodelovanju pri boju proti nezakonitim migracijam.

- EU bi morala povezovalno platformo med EU in Kitajsko uporabiti kot glavno sredstvo za sodelovanje s Kitajsko pri povezovanju evrazijske celine s fizičnim in digitalnim omrežjem, prek katerega lahko potekajo trgovina, naložbe in stiki med ljudmi.
- Sodelovanje s Kitajsko pri njeni pobudi „En pas, ena pot“ bi moralo biti pogojeno s tem, da Kitajska izpolni najavljeni cilj, da bo to pobudo preoblikovala v odprto platformo, ki spoštuje pravila trga in mednarodne norme, da bi tako imele od nje korist vse strani.
- Razširiti bi bilo treba obseg dialoga med ljudmi in opredeliti nove pobude za spodbujanje večje pluralnosti pri stikih. Stike med ljudmi bi bilo treba vključiti v vse vidike odnosov med EU in Kitajsko, okrepiti pa bi bilo treba tudi dialog o migracijah in mobilnosti.

IV. ISKANJE SKUPNIH INTERESOV GLEDE ZUNANJE POLITIKE IN VARNOSTI

Kitajska načrtuje premik od nekdanjega pasivnega sodelovanja k prevzemanju vodilne vloge v svetovni politiki v skladu z njeno gospodarsko velikostjo. Kitajska je v skladu s širitvijo svojih interesov razširila tudi okvir svojega delovanja, ki ne obsega več zgolj njenega sosredstva. Še vedno je zelo osredotočena na ZDA. Zanimanje za EU kot bolj uravnoteženega partnerja v večpolnem svetu se povečuje, vendar bo glede na vse bolj odločno delovanje Kitajske regionalna varnost v azijsko-pacifiški regiji še naprej predstavljala izziv. V ozadju obsežne pobude „En pas, ena pot“ so večinoma gospodarski in domači dejavniki, vendar bo pobuda imela tudi večje geostrateške posledice. Kitajska ima zdaj dobre razloge za aktivnejše sodelovanje pri vprašanjih globalnega upravljanja, varnosti in obrambe. Pred EU sta izziv in priložnost, da Kitajsko sodelovanje usmeri k pozitivnim področjem, kot je sodelovanje pri doseganju miru v Afriki, in k izpolnjevanju dolžnosti, ki jih prinaša status svetovne sile (npr. na Bližnjem vzhodu). Poglobljen dialog s Kitajsko o naložbenem sodelovanju v državah skupnega interesa bi odražal naraščajočo finančno udeležbo Kitajske v številnih državah, ki so tudi partnerice EU.

IV.1 Okrepitev sodelovanja s Kitajsko na področju zunanje politike

Zaradi rasti so se interesi Kitajske razširili krepko prek njenega neposrednega sosredstva, povečala pa se je tudi njena trgovinska, finančna, diplomatska ter celo vojaška prisotnost na svetovni ravni, saj vedno več kitajskih državljanov živi v tujini. Tudi s tem se povečuje odvisnost Kitajske od mednarodnega miru in varnosti. Kitajska je zato bolj proaktivno pristopila k procesom za vzpostavitev miru in k procesom sosredstva v državah, kot sta Južni Sudan in Afganistan.

EU bi si morala prizadevati za širšo skupno zunanjepolitično agendo s Kitajsko, ki bi temeljila na spodbujanju konstruktivnega in dejavnega sodelovanja Kitajske pri zagotavljanju varnosti kot svetovne javne dobrine. Kitajsko bi bilo treba spodbujati k doslednemu udejstvovanju pri mednarodnih procesih za razreševanje konfliktov v skladu z odgovornostmi, ki jih ima kot stalna članica Varnostnega sveta ZN. EU bi si morala na podlagi konstruktivnega sodelovanja Kitajske pri pogajanjih o dogovoru z Iranom prizadevati za aktivno sodelovanje s Kitajsko pri vprašanjih, kot so Afganistan, Sirija, Libija, izziv migracij in celovita rešitev za Bližnji vzhod. Kar v Afriki pogosto velja za konkurenco med EU in Kitajsko, bi bilo treba spremeniti v večje sodelovanje pri reševanju kriz (tako lokalno kot v okviru večstranskih forumov, kakršen je Varnostni svet ZN), izgradnji miru v Afriki in zmogljivosti na področju varnosti, spodbujanju izboljšane gospodarskega okolja ter pri svetovnih skupnih dobrinah, zlasti okolju in oceanih. EU mora sodelovati s Kitajsko pri povečanju potrebne skrbnosti v zvezi z minerali z območij, prizadetih zaradi konfliktov in drugih tveganj.

Ena od prednostnih nalog kitajske zunanje politike je razvijanje vezi z Evropo, za kar Kitajska namenja precejšnja finančna in diplomatska sredstva. EU ima interes za sodelovanje s Kitajsko, da se zagotovi, da bo kakršno koli udejstvovanje Kitajske v **vzhodnem in južnem sosredstvu** EU pomagalo okrepiti upravljanje, ki temelji na pravilih, in regionalno varnost. EU neomajno zagovarja ohranitev suverenosti, neodvisnosti in ozemeljske celovitosti Ukrajine, ta načela pa zagovarja tudi Kitajska. EU si želi, da bi bila Kitajska partnerica pri vlaganju v dolgoročno uspešnost in blaginjo Ukrajine ter pri zagotavljanju stabilnosti in miru v regiji v korist vseh strani. Širše tudi strategija EU za **Srednjo Azijo** ponuja priložnosti za okrepitev sodelovanja s Kitajsko na področjih, kot so varnost, povezljivost, razvojna pomoč ter trajnostna raba vodnih in energetske virov.

EU bi morala z diplomatskimi in gospodarskimi sredstvi še naprej aktivno prispevati k varnosti v **azijsko-pacifiški** regiji ob nadaljnjem razvijanju partnerstev v tej regiji. EU je še vedno zaskrbljena zaradi položaja na območju Vzhodnokitajskega in Južnokitajskega morja in

bi morala še naprej poudarjati pomen mirnega reševanja sporov ter nasprotovati enostranskim ukrepom, ki bi lahko spremenili sedanje ravnotežje in povečali napetosti. EU potrjuje svoje stališče, da morajo Kitajska in drugi akterji v okviru svojih zahtev na območju Južnokitajskega morja spoštovati mednarodno pravo. Zaradi velikega obsega mednarodne pomorske trgovine, ki poteka prek tega območja, sta pravica do plovbe in preleta za EU bistvenega pomena. EU bi morala Kitajsko spodbujati h konstruktivnemu prispevanju k regionalni stabilnosti z ukrepi za krepitev zaupanja ter s podpiranjem mednarodnega reda, ki temelji na pravilih, zlasti s spoštovanjem konvencije ZN o pomorskem mednarodnem pravu in njenih arbitražnih postopkov, in hitro zaključitvijo pogajanj med združenjem ASEAN in Kitajsko o „kodeksu ravnanja“.

EU bi si morala prizadevati za reden in vsebinski dialog s Kitajsko v zvezi s celotnim spektrom vprašanj glede **nadzora nad izvozom, razorožitve in neširjenja orožja**, vključno z regionalnimi izzivi, kot so politike in ukrepi Demokratične ljudske republike Koreje. Natančneje, EU bi morala Kitajsko spodbujati k ratifikaciji Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov, k pristopu k Pogodbi o trgovini z orožjem in Haaškemu kodeksu ravnanja proti širjenju balističnih izstrelkov ter k spoštovanju standardov za nadzor izvoza orožja in blaga z dvojno rabo, ki se uporabljajo v okviru zadevnih mednarodnih režimov za nadzor izvoza. Za izvoz EU na Kitajsko velja embargo na orožje, ki je bil uveden s sklepi Evropskega sveta iz leta 1989, in osem meril, določenih v Skupnem stališču Sveta o izvozu vojaške tehnologije in opreme (2008/944/SZVP).

Zaradi vse resnejše svetovne teroristične grožnje bi morala biti EU pripravljena sodelovati s Kitajsko pri **boju proti terorizmu**, če bi se vzajemno dogovorili o pogojih takega sodelovanja, ki bi vključevali močno komponento vladavine prava in človekovih pravic. Osredotočiti bi se bilo treba na mednarodna prizadevanja za odpravo temeljnih vzrokov, onemogočanje virov financiranja teroristov (vključno v okviru Projektne skupine za finančno ukrepanje) ter preprečevanje radikalizacije in boj proti njej.

EU v okviru svoje mednarodne politike za **kibernetski prostor** spodbuja k odprtosti in svobodnosti interneta ter podpira prizadevanja za oblikovanje dogovorjenih pravil za ravnanje držav. Z restriktivnim pristopom Kitajske k upravljanju interneta bi se lahko internet razdrobil na škodo globalnih zainteresiranih strani, kar bi negativno vplivalo na gospodarstvo in človekove pravice. EU bi morala Kitajsko še naprej pozivati k temu, naj več prispeva k oblikovanju odgovornih pravil vedenja in doslednemu spoštovanju veljavnega mednarodnega prava v kibernetskem prostoru, vključno s spodbujanjem nadaljnjih svetovnih dogovorov o zaščiti ključnih kibernetskih sredstev. Upoštevati bi bilo treba tudi zadevne vidike nedavnega skupnega sporočila o preprečevanju hibridnih groženj, zlasti glede kibernetske varnosti in zaščite kritične infrastrukture.

- Priznavanje večje vloge Kitajske pri mednarodnih odnosih in upravljanju bi bilo treba povezati z doslednejšim spoštovanjem mednarodnih pravil in standardov s strani Kitajske.
- EU Kitajsko spodbuja k uporabi diplomatskih in drugih sredstev za zagotavljanje varnosti kot globalne javne dobrine, vključno s sodelovanjem pri vprašanjih Afganistana in Sirije.
- EU ima interes za varnost v Aziji in bo v zvezi s tem še naprej krepila svoj pozitivni prispevek. V tej smeri EU tudi spodbuja Kitajsko, naj aktivno prispeva k miru in varnosti v sosedstvu EU v skladu z mednarodnim pravom.
- EU si želi, da bi se ohranila pravica do plovbe in preleta na območju Vzhodnokitajskega in Južnokitajskega morja. Spori bi se morali reševati mirno in na podlagi vladavine prava,

enostranskim provokacijam pa bi se bilo treba izogibati.

- Okrepiti bi bilo treba dialog EU s Kitajsko, da bi se poiskalo več skupnih stališč glede razorožitve, neširjenja orožja, boja proti terorizmu in kibernetkega prostora.

IV. 2 Varnostna in obrambna razsežnost

EU je v zadnjih letih napotila čedalje več civilnih in vojaških kriznih misij v tujino, zlasti v Afriko. Tudi Kitajska ob priznavanju svojih naraščajočih globalnih odgovornosti vse več prispeva k operacijam za ohranjanje miru in za boj proti piratstvu, okrepila pa je tudi svojo vojaško pomoč Afriški uniji.

Zlasti v **Afriki** se kaže velik potencial za sodelovanje med EU in Kitajsko na področjih skupnih interesov, vključno z razširitvijo uspešnega sodelovanja med EU in Kitajsko pri boju proti piratstvu na morju na ohranjanje miru in izgradnjo zmogljivosti na kopnem. Usklajevanje boja proti piratstvu pod okriljem mehanizma za skupno ozaveščanje o položaju in ublažitev sporov je pripomoglo k spodbujanju želje po sodelovanju, delitev bremen pri spremljanju pošiljk Svetovnega programa za hrano pa je pokazala dodano vrednost takega sodelovanja.

EU bi morala na podlagi izida zaporednih posvetovanj med EU in Kitajsko o varnosti in obrambi sodelovati z ustreznimi kitajskimi akterji na terenu (na primer s kitajskimi veleposlaništvom ter kontingenti mirovnih sil v državah, kot sta Mali in Somalija), da bi se preučile možnosti za praktično sodelovanje, ter podpirati kitajska prizadevanja za financiranje **Afriške strukture za mir in varnost**. Med drugimi področji, na katerih bi lahko obstajal skupni interes, so sodelovanje pri policijski razsežnosti operacij za ohranjanje miru ter ureditve za zaščito in evakuacijo državljanov EU in Kitajske.

- EU bi morala za informirano sodelovanje s Kitajsko zagotoviti, da dobro razume kitajske obrambne in varnostne politike.
- Afrika ponuja najboljšo priložnost za sodelovanje med EU in Kitajsko na področju varnosti, in sicer tako na morju kot na kopnem. Nadaljevati bi bilo treba s sodelovanjem pri boju proti piratstvu ob obali Afriškega roga.
- EU bi si morala prizadevati za praktično sodelovanje in usklajevanje s Kitajsko glede vprašanj, kot so izgradnja zmogljivosti in podpiranje afriških prizadevanj za ohranjanje miru, pri čemer bi bilo treba polno izkoristiti diplomatska in varnostna sredstva obeh strani na terenu.

V. GLOBALNO UPRAVLJANJE IN SODELOVANJE V VEČSTRANSKEM OKVIRU

Kitajska želi imeti pri globalnem političnem in gospodarskem upravljanju vpliv, ki bi odražal njen pomen. EU bi morala graditi na teh temeljih ter pri tem na eni strani podpirati multilateralizem na drugi pa Kitajsko spodbujati k podpiranju globalnih standardov in institucij. V to sodi tudi uspešno obvladovanje različnih pogledov na spoštovanje mednarodnega reda, prava in človekovih pravic, zlasti ob upoštevanju vse večje odločnosti Kitajske pri zunanjem delovanju in njene vse večje notranje represije. Okoliščine so ugodne za spodbujanje dialoga in sodelovanja na več področjih, zlasti na področjih podnebnih sprememb, energije in učinkovite rabe virov, ter za podpiranje Kitajske pri reševanju njenih obsežnih okoljskih težav (katerih učinke bo čutila tudi EU). Prav tako je mogoče veliko pridobiti s sodelovanjem na področjih razvoja, svetovnega zdravja, ohranjanja miru,

humanitarnih zadev in obvladovanja nevarnosti nesreč. V tem primeru povečani globalna prisotnost in interesi Kitajske za EU predstavljajo priložnost, da združi svoje izkušnje z viri Kitajske.

V.I Spodbujanje učinkovitega multilateralizma

EU je zavezana k podpiranju učinkovitega multilateralizma z Združenimi narodi v njegovem središču. Kitajska je prav tako kot EU imela koristi od **mednarodnega reda, ki temelji na pravilih**. Kitajska se je leta 2015 ob 70. obletnici ustanovitve ZN kot ena od prvotnih podpisnic ponovno zavezala načelom Ustanovne listine ZN. Postala je ena od držav, ki največ prispevajo v proračun ZN, prispeva pa tudi čedalje več vojakov za operacije ZN za ohranjanje miru.

Kitajska je kot stalna članica Varnostnega sveta ZN in članica Sveta za človekove pravice še posebej dolžna podpirati vse tri stebre ZN, in sicer človekove pravice, mir in varnost ter razvoj. EU mora s Kitajsko sodelovati pri utrjevanju **globalnega upravljanja**. To pomeni, da se Kitajski ob postopnem razvoju globalnih institucij prizna ustrezen pomen, ki sovпада s prispevki, ki jih je ta pripravljena nameniti, hkrati pa je treba vztrajati pri univerzalnosti mednarodnega prava, pravil in načel, na katerih temelji mednarodni red. V istem duhu je treba Kitajsko spodbujati k podpiranju vidikov reforme ZN in izboljšanju okvira globalnega upravljanja, kar bi širše koristilo mednarodni skupnosti.

EU bi morala konstruktivno sodelovati s Kitajsko pri iskanju rešitev v okviru obstoječih struktur globalnega upravljanja, kadar je to mogoče, zlasti pa pri zagotavljanju, da nove pobude izpolnjujejo globalne standarde in da dopolnjujejo obstoječe mednarodne institucije. Večstransko odločanje bi moralo biti vključujoče in bi moralo upoštevati vse zadevne zainteresirane strani.

Vse večji pomen **skupine G20** po svetovni gospodarski krizi kaže, da je treba učinkovito sodelovati s tržnimi gospodarstvi v vzponu pri iskanju rešitev za svetovne izzive. EU bi si morala na podlagi rezultatov kitajskega predsedovanja skupini G20 in tesnega sodelovanja pri finančnem sklopu skupine G20 prizadevati za skupno platformo s Kitajsko na področjih, kot so strategije za rast, naložbe v medsebojno povezano infrastrukturo, podnebno financiranje in globalni protikorupcijski standardi. Kitajska je okrepila tudi sodelovanje z **institucijami Bretton Woods**. EU bi se morala opreti na to okrepljeno zavezanost, da bi spodbudila močnejšo, bolj trajnostno in uravnoteženo svetovno rast, zagotovila močan in ustrezno financiran Mednarodni denarni sklad ter okrepila svetovno finančno varnostno mrežo.

EU bi morala Kitajsko spodbujati, naj prevzame bolj zavzeto in dejavnejšo vlogo v **Svetovni trgovinski organizaciji** (STO) ter v multilateralnih in plurilateralnih trgovinskih in naložbenih pobudah in prevzame odgovornosti v skladu s koristmi, ki jih ima od odprtega trgovinskega sistema, ter okrepi ambicioznost teh pobud, kot so pogajanja o okoljskih dobrinah. EU pričakuje, da bo Kitajska predložila pristopno ponudbo k Sporazumu o javnih naročilih, ki bo ustrezala pomenu kitajskega trga. EU tudi spodbuja Kitajsko k plodnemu in vsebinskemu udejstvovanju v mednarodni delovni skupini za izvozne kredite. V okviru G20 bi morala EU Kitajsko spodbujati k nadaljnjemu sodelovanju pri reformi mednarodnih pravil o naložbah, zlasti pri prizadevanjih za vzpostavitev večstranskega sodišča za naložbe.

Dodatna področja, na katerih bi morala EU najti skupni jezik s Kitajsko, vključujejo ohranjanje miru, preprečevanje konfliktov in zgodnje opozarjanje, mirno reševanje sporov, humanitarne zadeve, obvladovanje nevarnosti nesreč, ekonomske in socialne pravice ter zdravje. EU bi morala Kitajsko spodbujati k okrepljenemu prispevanju k mednarodnim prizadevanjem za obvladovanje sedanje begunske in migracijske krize.

- EU in Kitajska imata skupen interes za podpiranje multilateralizma. EU mora s Kitajsko sodelovati pri utrjevanju globalnega upravljanja, ki temelji na pravilih.
- EU bi si morala prizadevati za skupno platformo s Kitajsko na področju ključnih prednostnih nalog skupine G20.
- EU bi morala Kitajsko spodbujati, naj prevzame dejavnejšo in bolj zavzeto vlogo v STO ter v multilateralnih in plurilateralnih trgovinskih in naložbenih pobudah in prevzame odgovornosti v skladu s koristmi, ki jih ima od odprtega trgovinskega sistema, ter okrepi ambicioznost teh pobud. EU pričakuje, da bo Kitajska predložila pristopno ponudbo k Sporazumu o javnih naročilih, ki bo ustrezala pomenu kitajskega trga.
- EU bi morala tesneje sodelovati s Kitajsko pri obvladovanju nevarnosti nesreč, humanitarnih krizah in migracijah.

V.2 Spoštovanje mednarodnega prava in univerzalnih vrednot

Mednarodni red, ki temelji na pravilih in katerega podlaga je spoštovanje mednarodnega prava, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom in pravom človekovih pravic, je temeljni pogoj za zagotovitev mednarodnih miru, varnosti in trajnostnega razvoja. Zato bi morala EU s Kitajsko sodelovati pri spodbujanju univerzalnega napredka pri človekovih pravicah, zlasti glede spoštovanja mednarodnih standardov s področja človekovih pravic doma in na tujem. Med takimi primeri so podpora izvajanju obveznosti iz pogodb o človekovih pravicah, ki jih je Kitajska že ratificirala, in spodbujanje ratifikacije Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah, ki ga je Kitajska podpisala leta 1998. Prav tako bi morala EU še naprej spodbujati Kitajsko, naj ratificira nadaljnje instrumente ZN in Mednarodne organizacije dela, kot so na primer obe konvenciji o prisilnem delu in obe konvenciji o svobodi združevanja delavcev in kolektivnem pogajanju.

Napredek Kitajske v zadnjih desetletjih, na primer pri uresničevanju ekonomskih in socialnih pravic, bi lahko zagotovil začetne točke za krepitev sodelovanja med EU in Kitajsko na področjih, kot so pravice žensk, pravice delavcev, socialni standardi, podjetništvo in človekove pravice ter kulturne pravice.

- EU bi morala še naprej vztrajati, da mora Kitajska tako doma kot na tujem izpolnjevati svoje mednarodnopravne obveznosti in obveznosti na področju človekovih pravic, ter v ta namen z njo sodelovati.

V.3 Globalni izzivi in svetovne javne dobrine

Kitajska je v zadnjih letih vedno več prispevala k zastavljanju bolj ambicioznih globalnih ciljev v zvezi s trajnostnim razvojem, vključno na področjih podnebnih sprememb, zdravstva in izobraževanja. Postala je svetovno ugledna donatorka ter pripravlja nove in bolj trajnostne koncepte razvoja. EU bi morala tesno sodelovati s Kitajsko na vseh teh področjih skupnega interesa.

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 se uporablja univerzalno ter zahteva, da jo vse države uresničujejo na nacionalni ravni ter prispevajo h globalnim prizadevanjem. EU in Kitajski daje podlago za skupni interes pri uresničevanju izkoreninjanja revščine in trajnostnega razvoja za vse prek učinkovitih institucij, dobrega upravljanja, vladavine prava in

miroljubnih družb. EU bi morala imeti s Kitajsko redni dialog o izvajanju agende 2030 in uresničevanju njenih ciljev trajnostnega razvoja.

Kitajska ima vse pomembnejšo vlogo v **mednarodnem razvojnem sodelovanju** in vse večji vpliv na razvojne procese v tretjih državah. Zato je pomembno, da imata EU in Kitajska na voljo možnosti za razpravo glede njunih pristopov k razvojnemu sodelovanju. Pomen, ki ga je Kitajska med svojim predsedovanjem skupini G20 pripisala agendi 2030, ponuja priložnost za okrepitev udejstvovanja pri sodelovanju z državami v razvoju. EU bi morala okrepiti dvostransko in večstransko sodelovanje na področju razvoja v podporo izvajanju Agende 2030 s ciljem vzpostavitve partnerstva s Kitajsko kot partnerstva med donatorkama na področjih, kot sta učinkovitost razvoja in usklajevanje med donatorji, ter spodbujati praktično sodelovanje tako v okviru večstranskih forumov kot na terenu, na primer v Afriki in Aziji. EU bi morala Kitajsko spodbujati, naj ravna v skladu z načeli, ki sta jih obe strani potrdili na forumu na visoki ravni o učinkovitosti pomoči, ki je potekal v Busanu, ter sodeluje v svetovnem partnerstvu za učinkovito razvojno sodelovanje. Ustrezne institucije EU in države članice EU bi morale še naprej podpirati razvoj Azijske infrastrukturne investicijske banke ter sodelovati v dialogu z novo razvojno banko, da bi se okrepila dobro upravljanje in multilateralni sistem. Poleg tega bi si morala EU prizadevati za dialog s Kitajsko o najboljših praksah glede dajanja posojil državam v razvoju, vključno z vidiki, kot so vzdržnost zadolževanja, okoljski in delovni standardi ter boj proti podkupovanju in korupciji.

EU pozdravlja vodilno vlogo Kitajske, ki proizvede približno četrtno svetovnih emisij toplogrednih plinov, pri pogajanjih o Pariškem sporazumu o **podnebnih spremembah** in njegovi čimprejšnji ratifikaciji. EU bi morala na podlagi rezultatov 21. konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ter skupne izjave EU in Kitajske o podnebnih spremembah iz leta 2015 okrepiti sodelovanje s Kitajsko na dvostranski in mednarodni ravni. EU bi morala s Kitajsko sodelovati pri skupni zavezi za pospešitev prehoda na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika oziroma na ogljično nevtralno gospodarstvo. Treba bi si bilo prizadevati za skupne pristope, da se, kjer je to mogoče, pospeši izvajanje Pariškega sporazuma, vključno z izvajanjem nacionalno določenih prispevkov. Vključevanje Kitajske prek podnebne diplomacije EU bi moralo zajemati vprašanja, povezana z Montrealskim protokolom (postopno zmanjševanje proizvodnje in potrošnje fluoriranih ogljikovodikov na svetovni ravni), Mednarodno organizacijo civilnega letalstva (globalni tržni ukrep za emisije iz letalstva) in Mednarodno pomorsko organizacijo (zmanjšanje pomorskih emisij). EU bi morala še naprej podpirati Kitajsko pri trgovanju z emisijami, medtem ko ta načrtuje vzpostavitev nacionalnega sistema v letu 2017. Treba si je prizadevati za okrepljen dialog na področjih, kot so oblikovanje podnebne politike in modeliranje emisij, nizkoogljična mesta, nizkoogljične tehnologije, zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida, prilagajanje ter na podnebne spremembe odporne naložbe. Kadar koli je to mogoče, bi bilo treba izvajati inovativna priporočila delovne skupine za zeleno financiranje v okviru skupine G20.

EU in Kitajska sta neto uvoznici energije in imata skupni interes za pregledne, dobro regulirane in odprte energijske trge, da se zagotovi večja energetska varnost. V ta namen bi morala EU sodelovati s Kitajsko v smeri moderneše, bolj vključujoče in učinkovite globalne **energetske** strukture in še naprej podpirati okrepljeno sodelovanje Mednarodne agencije za energijo s Kitajsko, da se spodbudi sodelovanje na področju energetske varnosti, energetskih podatkov in statistike ter analiz energetske politike. EU bi si morala prizadevati za sodelovanje s Kitajsko tudi na področju preglednosti, standardov in regulacije energetskega sektorja, vključno glede projektov energetske infrastrukture v tretjih državah, ter podpirati domače energetske reforme, vključno z energijsko učinkovitostjo, energijsko trajnostjo in

učinkovitostjo virov. Treba bi bilo izkoriščati priložnosti za skupne raziskave in razvoj tehnologij čiste energije.

Kitajska se sooča z velikanskimi **okoljskimi izzivi** v smislu onesnaženosti zraka, tal in vode. EU bi lahko v lastnem interesu, zlasti da bi se zmanjšale težave, ki nastajajo zaradi kitajske obsežne in netrajnostne uporabe virov, s svojim strokovnim znanjem Kitajsko podpirala pri njenih prizadevanjih za vzpostavitev ustreznih okvirov politike in regulativnih okvirov za prehod na zeleno, nizkoogljično in krožno gospodarstvo. To bo vključevalo uporabo zelenih znanstvenih in tehnoloških rešitev, ki bodo pomagale zagotoviti okoljske in gospodarske koristi za obe strani. EU bi morala deliti najboljše prakse na področjih okoljskega upravljanja, upravljanja z viri zraka, vode in tal, ravnanja z odpadki, postopnega opuščanja nevarnih kemikalij ter izvajanja mednarodnih okoljskih sporazumov in standardov. Treba bi bilo okrepiti sodelovanje glede vprašanj, povezanih z vodo, zlasti prek platforme EU-Kitajska za vodo. EU bi morala okrepiti sodelovanje s Kitajsko pri reševanju svetovnih vprašanj, kot so krčenje gozdov, nezakonita sečnja in nezakonita trgovina s prostoživečimi vrstami, ki prek povezave s korupcijo in organiziranim kriminalom ogrožajo trajnostni razvoj, biotsko raznovrstnost in dobro upravljanje.

EU bi morala sodelovati s Kitajsko tudi pri izboljšanju **upravljanja oceanov**, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter jo spodbujati k ratifikaciji Sporazuma ZN o staležih rib in Sporazuma FAO o ukrepih države pristanišča.

EU bi morala Kitajsko prav tako spodbuditi, naj prevzame bolj zavzeto in dejavnejšo vlogo pri razvoju politik za boj proti širjenju protimikrobne odpornosti ter podpre globalno strategijo za odpravljanje te resne grožnje **zdravju**.

- Sprožiti bi bilo treba okrepljen razvojni dialog med EU in Kitajsko.
- EU bi morala izkoristiti zavezanost Kitajske k spopadanju s podnebnimi spremembami s krepitvijo partnerstva na tem področju na dvostranski in večstranski ravni.
- Okolje je postala glavna prednostna naloga politike Kitajske, kar potrjuje najnovejši petletni načrt. EU bi morala na podlagi tega ustvariti pozitiven skupni program na področjih, kot so spopadanje z onesnaženostjo zraka, vode in tal, krožno gospodarstvo, trajnostno upravljanje oceanskih virov ter boj proti nevarnostim, ki ogrožajo habitate in biotsko raznovrstnost.
- EU bi si morala prizadevati za tesnejše sodelovanje s Kitajsko pri boju proti protimikrobni odpornosti.

VI. ENOTNEJŠI PRISTOP DO KITAJSKE

Odnosi s tako celovitim strateškim partnerjem, kot je Kitajska, zahtevajo pristop „celotne EU“, ki usklajeno povezuje dejavnosti Komisije, ESZD in drugih institucij EU z dejavnostmi držav članic EU. Države članice bi morale v svojih dvostranskih odnosih s Kitajsko okrepiti dogovorjena stališča EU, Komisija in ESZD pa bi morali zagotoviti, da so države članice seznanjene s primeri, v katerih je treba zaščititi interese EU. Komisija in ESZD bi morali tesno sodelovati z Evropskim parlamentom, ki se je izkazal za močnega zagovornika učinkovitega oblikovanja politik EU do Kitajske.

EU bi si morala prizadevati za ambiciozen program sodelovanja s Kitajsko. Vendar močni vzajemni gospodarski in trgovinski interesi ne bi smeli ovirati EU pri ohranjanju svojih vrednot v odnosih s Kitajsko. Potrebe Kitajske so prav tako velike kot naše in pomanjkanje sodelovanja ima negativne posledice tudi za Kitajsko.

EU mora zato izražati močan, jasen in enoten glas. Povezanost in usklajenost EU sta ključnega pomena pri pomembnih odločitvah politike in ohranjanju mednarodnega reda, ki temelji na pravilih. EU bi si morala prizadevati za krepitev zaupanja in sodelovanja s Kitajsko na področjih skupnih interesov. Vendar morajo odnosi med EU in Kitajsko upoštevati dejstvo, da ima Kitajska enostrankarski sistem in državno vodeni model kapitalizma.

EU bi si morala prizadevati za iskanje povezav na različnih področjih politike in v različnih sektorjih, da bi okrepila vpliv pri uresničevanju svojih ciljev. Za zagotovitev, da se neposredni sektorski interesi umaknejo večji splošni dobrobiti, je potrebno dobro medsektorsko usklajevanje.

Srečanja na vrhu med EU in Kitajsko, strateški dialog na visoki ravni med EU in Kitajsko, gospodarski in trgovinski dialog na visoki ravni med EU in Kitajsko ter dialog na visoki ravni med EU in Kitajsko za povezovanje ljudi bi bilo treba čim bolj izkoristiti kot platforme za zagotavljanje medsektorskih strateških usmeritev za politična, gospodarska in trgovinska vprašanja, da bi se tako spodbudil večji pluralizem stikov ter olajšali sinergije in kompromisi med številnimi vidiki odnosa med EU in Kitajsko na najvišji ravni.

Treba bi bilo dejavno uporabljati usklajevalne mehanizme EU, tako v Bruslju kot tudi lokalno v Pekingu. Službe Komisije, ESZD in države članice bi morale v dopolnitev prizadevanj za okrepitev partnerstva med EU in Kitajsko okrepiti tudi načrtovanje na podlagi scenarijev, da se lahko po potrebi zagotovi hitrejša in bolj usklajena delovanje.

Iz števila in raznovrstnosti dialogov med EU in Kitajsko sta razvidni raznolikost ter bistvenost odnosov med EU in Kitajsko, vendar to prinaša tudi tveganje za razdrobitev in zmanjšanje učinka prizadevanj. V običajnem letu med EU in Kitajsko poteka skoraj sto dialogov in delavnic. Treba je bolj strogo določiti prednostne naloge in sredstva najprej osredotočiti na najpomembnejše. EU bi morala redno pregledovati rezultate teh dialogov, da bi zagotovila, da učinkovito prispevajo k njenim splošnim ciljem, in da bi jih po potrebi racionalizirala. Prednostne naloge, kot je zagotavljanje enakih pogojev, bi bilo treba vključiti v vse vidike odnosov.

Prvo skupno ocenjevanje izvajanja programa EU-Kitajska 2020 je potekalo aprila 2016 v Pekingu.. Z letnimi pregledi izvajanja bi bilo treba nadaljevati na ravni visokih uradnikov, v povezavi s poročanjem vrhu EU-Kitajska.

Evropski instrument partnerstva, instrument razvojnega sodelovanja, Obzorje 2020, Erasmus + in druge ustrezne vire financiranja EU je treba bolj strateško uporabljati za spodbujanje interesov EU v zvezi s Kitajsko. Treba bi bilo okrepiti javno diplomacijo v skladu s prednostnimi nalogami EU. Še naprej bi bilo treba spodbujati tudi kulturno izmenjavo in sodelovanje.

EU bi morala povezati svoja analitična orodja, da bi pravilno ocenila namene kitajske politike in čim bolje izkoristila priložnosti za okrepitev odnosov med EU in Kitajsko. Treba je izboljšati sedanje stike s Kitajsko na vseh ravneh, s partijo, vlado, zakonodajalci in družbo, ter vzpostaviti stike s prihodnjimi generacijami kitajskih voditeljev na vseh področjih prek celotnega nabora medijev 21. stoletja.

- Za odnose s Kitajsko je potreben celovit pristop, da se zagotovi največji možni učinek.
- Države članice bi morale v svojih dvostranskih odnosih s Kitajsko okrepiti dogovorjena stališča EU, Komisija in ESZD pa bi morale zagotoviti, da so države članice seznanjene s primeri, v katerih je treba zaščititi interese EU.
- V okviru letnih srečanj na vrhu med EU in Kitajsko ter dialogov na visoki ravni se bodo določili cilj in prednostne naloge za izvajanje skupnega strateškega programa. Letni pregledi izvajanja programa EU-Kitajska 2020 bi se morali opravljati na ravni visokih uradnikov, v povezavi s poročanjem vrhu EU-Kitajska.
- EU bo s Kitajsko sodelovala pri ocenjevanju učinkovitosti številnih skupnih dialogov in si bo po potrebi prizadevala za njihovo racionalizacijo v skladu s prednostnimi nalogami EU.
- Treba bi bilo dejavno uporabljati usklajevalne mehanizme EU za spodbujanje njene enotnosti.
- EU bi morala še naprej izboljševati svoje analitične zmogljivosti glede Kitajske in navezovati stike s prihodnjimi generacijami kitajskih voditeljev na vseh področjih.
- Izvajanje strategije EU o Kitajski bi bilo treba redno pregledovati v ustreznih sestavah Sveta. EU bi morala biti pripravljena ob morebitnih spremembah temeljnih predpostavk svoj pristop posodobiti.

VII. NASLEDNJI KORAKI

Svet se poziva, da potrdi elemente, predlagane v tem sporočilu. Pripravila se bodo posebna priporočila za nadaljnje ukrepanje na naslednjih področjih:

- izboljšanje priprav in spremljanja srečanj na vrhu in drugih srečanj na visoki ravni med EU in Kitajsko ter izboljšanje njihove usklajenosti s stiki na visoki ravni, ki jih imajo s Kitajsko države članice;
- predlaganje skupnih okvirov politike na nekaterih področjih (npr. pri poveztljivosti);
- vključevanje ključnih tem in ciljev v vse dialoge med EU in Kitajsko in osredotočanje sredstev na manjše število prednostnih nalog, pri katerih ima EU največjo dodano vrednost.